

Verslag dag beroepsprofiel en gedragscode

Aanwezigen

Hugo Bos, Rudolf Bruijn, Sijtze de Bruine, Pieter Cnossen, Nico Geertsema, Willem de Graaff, Roel Knijff, Roelof Tigelaar, Paul Voorberg, Matthijs van der Welle, Arjan Wilschut, Chris van Zwol

Opening

Door Roelof met 2 Timotheüs 2 vers 15:

Inspiratie door John Ochieng

John deelt dat voorgangers in zijn leven een belangrijke rol hebben gespeeld. Door afwezige ouders zorgde hij voor zijn broers. Als 12 jarige voelde hij een warm welkom bij de voorganger van de kerk. Daar vond hij ook concrete hulp. Een door de predikant gefaciliteerde fietstocht naar een advocaat mondde uit in een grote teleurstelling omdat daar werd gezegd dat 'gerechtigheid niet voor de armen is'. Deze zin motiveerde John om later als advocaat juist voor armen te werken.

Als 16 jarige speelde de voorganger weer een essentiële rol: de woorden '*God loves you, you are a child of God. He has not forgotten you*' zetten hem weer op het juiste spoor. Ook in praktische zin hielp de kerk door een pleegouder met woning en een bijbaantje in de keuken.

Door deelname aan een Compassion project en het studeren op een Universiteit is John inmiddels advocaat en helpt nu met name kleine kerken door ze te trainen in leiderschap en hulpverlening.

Reflectie koffietafelgesprek

Uit de verschillende gesprekken komt naar voren dat het door John benoemde elan en de stip op de horizon voor de kerk in Uganda inspireert. Het roept de vraag op of we in het Nederlandse kerkzijn dat laten overvleugelen door veel met de organisatie bezig te zijn. De vraag 'waar doen we het voor' helpt om bij het vuur / elan te komen. Voorzet daartoe: Jezus in de huizen brengen. Daar is taal en daad voor nodig.

De kracht van eenvoud werd opgemerkt: de woorden 'God houdt van jou' veranderen mensen (zoals John getuigt). Dat zien we in de praktijk ook in Nederland: mensen die zijn vastgelopen bloeien op bij die woorden.

Uit het verhaal van John blijkt ook een mentale en fysieke beschikbaarheid van de pastor / predikant: een veilige en bereikbare plek en persoon. Niet alleen voor de mensen van de kerk maar ook voor alle inwoners van het dorp / de stad. Vraag is hoe je dat in een profiel kunt vangen.

Een pastor / predikant komt niet in elke omgeving tot bloei. De context bepaalt daarin. Welke predikant komt waar tot recht? Overvragen we hen niet te snel?

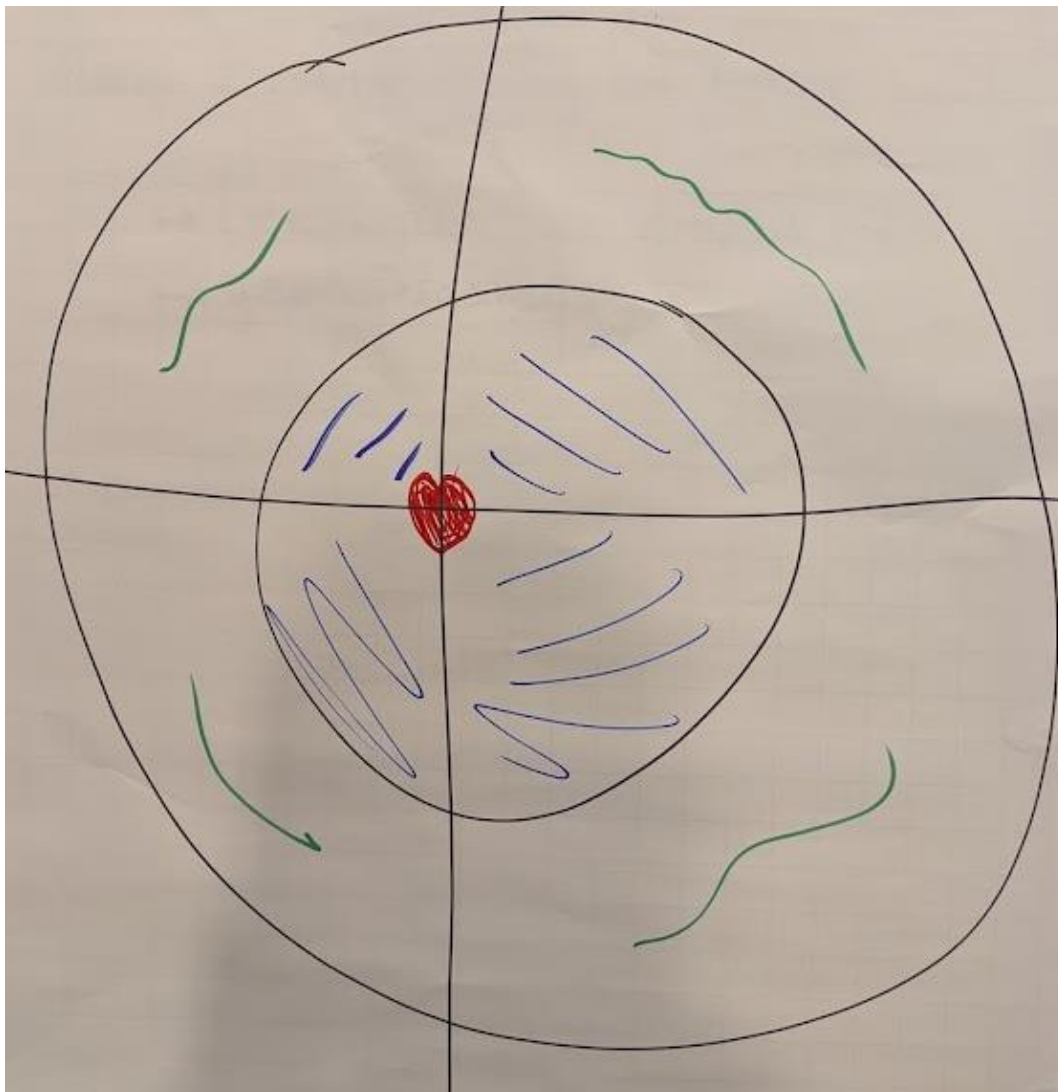
Verdieping beroepsprofiel

In kleine groepen werd nagedacht over wat essentieel wordt geacht voor alle predikanten (kern) en wat ruimte moet houden voor verschil (kleur). Dit werd in de volledige groep ingebracht en besproken.

Als kern werden drie elementen genoemd: vooropgaan met Gods woord, het goede nieuws brengen en het verkondigen van Gods vrede – die laatste geleend van Stefan Paas. Deze begrippen riepen discussie op: wat is precies het verschil tussen 'vooropgaan met Gods woord' en 'het goede nieuws brengen'? Sommigen vonden dat 'vooropgaan' breder is, omdat het ook het leven en handelen betreft, niet alleen de boodschap. Tegelijk werd aangegeven dat het profiel herkenbaar moet blijven en daarom bij voorkeur duidelijke, bijbels verankerde taal moet gebruiken.

In het gesprek kwam ook de drieslag van profeet, priester en koning terug als mogelijk kader voor het profiel. Een predikant is geroepen om te verkondigen (profeet), om voor te gaan in zorg en gebed (priester), en om leiding te geven aan de gemeente (koning). Deze rollen vormen samen de kern van het ambt. Tegelijk is het belangrijk dat iedere predikant daarin eigen accenten kan leggen, afhankelijk van persoonlijke roeping, gaven en de context van de gemeente. Het profiel moet ruimte bieden aan die variatie en ontwikkeling, want niemand is het 'schaap met vijf poten'.

Een idee voor visualisatie (rood het vuur, blauw de kern en groen de kleur):

Er werd besproken dat een beroepsprofiel niet alleen bedoeld is als een objectieve beschrijving van het ambt, maar ook als hulpmiddel voor reflectie: hoe past dit profiel bij mij, waar ligt mijn vuur, en hoe kan ik mij verder ontwikkelen? Ook gemeenten moeten geholpen worden om op basis van zo'n profiel hun eigen behoefte te verwoorden: wie zoeken wij op dit moment, en welke accenten zijn voor ons belangrijk?

Daarnaast werd stilgestaan bij de toegankelijkheid en taal van het huidige profiel. Sommigen vonden de termen wat abstract of te formeel. Het voorstel werd gedaan om het werkveld praktischer te beschrijven – bijvoorbeeld in vier delen: eredienst, toerusting, pastoraat en leidinggeven. De samenleving als werkterrein van de predikant werd door sommigen betwijfeld; eerder is het de taak van de predikant om de gemeente toe te rusten om zélf in de samenleving te staan.

Tot slot kwam het belang van een goede leeswijzer naar voren: een hulpmiddel dat predikanten én gemeenten helpt om het beroepsprofiel te interpreteren en toe te passen, zonder dat het voelt alsof er een onhaalbaar ideaal wordt neergezet. Het profiel moet inspireren en richting geven, maar ook realistisch blijven en ruimte laten voor persoonlijke groei en specialisatie.

Beroepscode

De beroepscode wordt als waardevol gezien, maar roept ook vragen op rond toonzetting, praktische toepassing, collegiale cultuur en geestelijke veiligheid. Er is behoefte aan een herziening waarin meer balans is tussen verantwoordelijkheid en ondersteuning, én die beter aansluit bij de praktijk van predikantschap vandaag. Ook is er noodzaak tot verbinding met opleiding en landelijke structuren, om predikanten goed toe te rusten én te beschermen in hun roeping.

Onderstaande de meest besproken opmerkingen op de vraag wat mist er in de huidige code, wat moet versterkt worden en hoe wordt de code ervaren?

1. Functioneringsgesprekken en verantwoordelijkheid

Er was brede consensus dat de code te vrijblijvend spreekt over functioneringsgesprekken ("de predikant werkt loyaal mee"). Verschillende deelnemers pleitten ervoor om dit sterker te formuleren: de predikant zou ook zélf verantwoordelijkheid moeten nemen voor het initiëren ervan, zeker als die lange tijd uitblijven. Tegelijk werd benadrukt dat kerkenraden vaak verleggen zijn met deze gesprekken, en dat ondersteuning of structurering vanuit het landelijke verband (bijv. door externe deskundigen) wenselijk zou zijn.

2. Te dwingende toon

Sommige deelnemers vonden de toon van de beroepscode te voorschrijvend. Er staat vaak "hij moet", terwijl een meer beschrijvende en motiverende toon ("hij staat open voor", "hij laat zijn werk toetsen") beter past bij de cultuur binnen de kerken. De code zou minder als controle-instrument en meer als richtlijn voor professioneel en geestelijk functioneren moeten dienen.

3. Toevoeging van 'betrouwbaarheid'

Er werd gepleit om het begrip '**betrouwbaarheid**' explicieter op te nemen in de code, bijvoorbeeld in aansluiting op 1 Korintiërs 4:2 ("dienaren van God moeten betrouwbaar zijn"). Het gaat dan zowel om persoonlijke integriteit (bijv. nakomen van toezeggingen en beloftes, ook bij het ondertekenen van formulieren) als om betrouwbaar zijn in omgang met de gemeente, collega's en ambtelijke verplichtingen.

4. Onderlinge verantwoordelijkheid en zorg

Een belangrijk punt van discussie was of de code voldoende recht doet aan de **onderlinge verantwoordelijkheid** binnen de beroepsgroep. Wat als een predikant vastloopt of geestelijk onder druk komt te staan? Moet je dan ook als collega verantwoordelijkheid voelen om hem of haar bij te staan? Sommigen pleitten voor expliciete vermelding hiervan in de code, waarbij ook wordt erkend dat een gezonde cultuur van zorg om predikanten een gezamenlijke opdracht is, die ook organisatorisch ondersteund moet worden.

5. Veilige context voor geestelijke eerlijkheid

De code benoemt dat een predikant zijn werk moet neerleggen als hij geestelijk niet meer 'recht voor God staat' (bijv. bij ongelof of grote zonde). Er werd besproken dat dit een hoge, maar kwetsbare norm is, en dat een predikant zich alleen kan uitspreken als er een veilige context is. Intervisie of begeleiding is dan belangrijk, maar deze moet goed georganiseerd en toegankelijk zijn. Men vroeg zich af of er voldoende cultuur en structuur is waarin predikanten dit echt durven of kunnen.

6. Opleiding en verbinding met de TU's

Ook werd besproken dat de beroepscode onderdeel moet zijn van de **opleiding tot predikant**. Aankomende predikanten moeten vertrouwd zijn met de inhoud en betekenis van deze code. Er werd gepleit voor expliciete afstemming met de TUU zodat de beroepscode al bekend is bij potentiële predikanten.

Afsluiting

Pieter, Willem en Chris stellen aanpassingen voor in beide documenten.

Roelof sluit af.